

00879/12/HU
WP 194

2012/4. számú vélemény a sütikhez való hozzájárulás alóli mentességről

Elfogadás időpontja: 2012. június 7.

Ez a munkacsoport a 95/46/EK irányelv 29. cikke alapján jött létre. A munkacsoport az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó független európai tanácsadó szerv. Feladatait a 95/46/EK irányelv 30. cikke és a 2002/58/EK irányelv 15. cikke határozza meg.

A titkársági feladatokat ellátja: Európai Bizottság, Jogértvényesülési Főigazgatóság, C. Igazgatóság (Alapvető jogok és uniós polgárság), B-1049 Brüsszel, Belgium, MO59 02/013 sz. iroda.

Honlap: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

AZ EGYÉNEKNEK A SZEMÉLYES ADATOK FELDOLGOZÁSA TEKINTETÉBEN VALÓ VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORT

amelyet az 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hozott létre,

tekintettel a fenti irányelv 29. cikkére, valamint 30. cikke (1) bekezdésének a) pontjára és (3) bekezdésére,

tekintettel a munkacsoport eljárási szabályzatára,

ELFOGADTA EZT A VÉLEMÉNYT

1 Bevezetés

A 2009/136/EK irányelvvel módosított 2002/58/EK irányelv 5. cikkének (3) bekezdése megerősítette az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások felhasználóinak védelmét, előírva, hogy az előfizető (vagy felhasználó) végberendezésében történő adattároláshoz, illetve hozzáféréshez tájékoztatáson alapuló hozzájárulásra van szükség. Ez a követelmény a felhasználó végberendezésében tárolt vagy ott hozzáférhető valamennyi típusú adatra vonatkozik, bár a legtöbb vita az RFC6265 dokumentum¹ meghatározása értelmében vett süti (cookie-k) használatát övezte. Így ez a vélemény azt fejt ki, hogy az 5. cikk felülvizsgált (3) bekezdése milyen következményekkel jár a süti használatára, a süti kifejezés azonban nem értelmezendő úgy, mint amely kizárja a hasonló technológiákat.

Az 5. cikk (3) bekezdése alapján a süti mentesülhetnek a tájékoztatáson alapuló beleegyezés követelménye alól, amennyiben megfelelnek az alábbi kritériumoknak:

A. KRITÉRIUM: a süti használatának *„kizárólagos célja az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül történő közléstovábbítás”*.

B. KRITÉRIUM: a süti *„az előfizető vagy felhasználó által kifejezetten kért, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtásához a szolgáltatónak feltétlenül szüksége van”*.

Jóllehet a munkacsoport két véleményében² már részletesen megvizsgálta a tájékoztatáson alapuló hozzájárulásra vonatkozó követelményeket, e dokumentum célja az ezen elv alóli mentességek vizsgálata a sütikkel és a kapcsolódó technológiákkal összefüggésben.

Ez az elemzés nem érinti a tájékoztatáshoz való jogot, és a 95/46/EK irányelvben kifejtett, esetleges kifogásoláshoz való jogot, amely minden esetben – a süti használatától függetlenül – alkalmazandó a személyes adatok feldolgozására.

¹ <http://tools.ietf.org/html/rfc6265>

² A viselkedésalapú online reklámról szóló 2/2010. számú véleményben, valamint a viselkedésalapú online reklám bevált gyakorlatára vonatkozó EASA/IAB-ajánlásról szóló 16/2011. számú véleményben.

2 Elemzés

2.1 A. kritérium

A „kizárólagos célja” fordulatnak az A. KRITÉRIUMBA való belefoglalása kifejezetten korlátozza a sütik használatával végezhető feldolgozás-típusokat, továbbá nem hagy sok teret az értelmezés számára. Nem elegendő, ha mindössze azért használnak sütit, hogy felgyorsítsák vagy szabályozzák az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül történő közléstovábbítást. A feltétel az, hogy a sütik használata nélkül nem valósulhat meg a közléstovábbítás. Meg kell jegyezni, hogy a 2002/58/EK rendelet 5. cikkének eredeti (3) bekezdése már szintén tartalmazta azon sütik mentesítését, amelyek használatának „kizárólagos célja az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül történő közléstovábbítás vagy annak megkönnyítése”. Azonos megfogalmazást alkalmaztak a felülvizsgált irányelvben, azonban törölték a „vagy annak megkönnyítése” szavakat, ami szintén annak jeleként értelmezhető, hogy az európai jogalkotó korlátozni kívánja az A. KRITÉRIUM alapján, az 5. cikk (3) bekezdésében engedélyezett mentesség alkalmazási körét.

Legalább az alábbi 3 elem tekinthető feltétlenül szükségesnek ahhoz, hogy két fél között hálózaton keresztüli kommunikáció valósuljon meg:

- 1) Az információk hálózaton keresztül történő eljuttatásának képessége, elsősorban a kommunikáció végpontjainak meghatározása révén.
- 2) Az egyes adatok tervezett sorrendben történő kicserélésének képessége, elsősorban az adatcsomagok számozása révén,
- 3) A továbbítási hibák és adatvesztések felderítésének képessége.

Értelmezésünk szerint az A. KRITÉRIUMBA foglalt „*elektronikus hírközlő hálózaton keresztül történő közléstovábbítás*” kifejezés – és különösen a „*keresztül*” szó – minden olyan típusú adatcserére utal, amely elektronikus hírközlő hálózat (a 2002/21/EK irányelv meghatározása szerint) igénybevételével valósul meg, beleértve azokat az „alkalmazási szintű” adatokat is, amelyek legalább a fentiekben meghatározott jellemzők egyikének eleget tesznek, továbbá nem korlátozódik az elektronikus hírközlő hálózat kiépítéséhez szükséges technikaiadat-cserére.

Így az A. KRITÉRIUM felöleli azokat a sütiket, amelyek az internetes kommunikációra vonatkozó fent megállapított jellemzők legalább egyikének eleget tesznek.

2.2 B. kritérium

A B. KRITÉRIUM megfogalmazása ugyanígy azt sugallja, hogy az európai jogalkotó biztosítani kívánja, hogy a mentesség megadására továbbra is szigorú vizsgálat alapján kerülhessen sor. Közvetlenül az irányelv szövegéből következik, hogy a B. KRITÉRIUMNAK megfelelő sütiknek egyidejűleg az alábbi két feltételt kell teljesíteniük:

- 1) A felhasználónak kifejezetten kérte az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást: az előfizető (vagy felhasználó) tevőlegesen kérte a egyértelműen meghatározott körű szolgáltatást.

- 2) A süti feltétlenül szükséges ahhoz, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás lehetővé váljon: ha a sütit kikapcsolják, a szolgáltatás nem valósul meg.

Továbbá, a 2009/136/EK irányelv (66) preambulumbekzdése hangsúlyozza, hogy „Az e kötelezettség (tájékoztatás és az elálláshoz való jog) alóli kivételt arra az esetre kell korlátozni, amikor adott, az előfizető vagy felhasználó által kifejezetten kért szolgáltatás jogszerű igénybevételéhez feltétlenül szükséges a technikai tárolás vagy hozzáférés.” Más megfogalmazásban: a mentesség alkalmazásához egyértelmű kapcsolatnak kell fennállnia a süti feltétlen szükségessége, valamint a felhasználó által kifejezetten kért szolgáltatás teljesítése között.

Még az irányelv ilyen értelmezése esetén is meg kell határozni, hogy mi minősül „az előfizető vagy felhasználó által kifejezetten kért, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak”. Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások számos összetevőből állhatnak, amelyek némelyikét nem minden felhasználó veszi igénybe vagy csak kényelmi szempontokat szolgálnak. Például egy internetes újságba bárki ingyen beletekinthe, azonban a „bejelentkezett” felhasználók számára esetleg további szolgáltatásokat kínálnak, így például csak az utóbbiak kommentálhatják az újságcikkeket. Előfordulhat, hogy ezek a kiegészítő szolgáltatások pedig saját sütikkel működnek. A munkacsoport úgy véli, hogy ebben a konkrét összefüggésben az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat számos szolgáltatás összességének kell tekinteni, tehát az ilyen szolgáltatások pontos alkalmazási köre szerteágazó lehet aszerint, hogy a felhasználó (vagy előfizető) mely szolgáltatásokat kérte.

Következtetésképpen a B. KRITÉRIUM újrafogalmazható az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás által biztosított „funkciók” függvényében. Ebben a tekintetben a B. KRITÉRIUMNAK megfelelő sűtinek az alábbi feltételeket kell teljesítenie:

- 1) A süti szükséges ahhoz, hogy egy konkrét funkciót nyújtsanak a felhasználó (vagy előfizető) számára; ha a sütit kikapcsolják, a funkció nem érhető el.
- 2) E funkciót a felhasználó (vagy előfizető) – az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás részeként – kifejezetten kérte.

2.3 A süti jellemzői

A sütiket gyakran az alábbi jellemzők szerint sorolják be:

- 1) „munkamenet-sűtik” vagy „tartós sűtik”.
- 2) „harmadik féltől származó külső sűtik” vagy sem.

A „munkamenet-sűtik” automatikusan törlődnek, amikor a felhasználó kilép a böngészőprogramból, a „tartós sűtik” viszont mindaddig eltárolva maradnak a felhasználó végberendezésében, amíg el nem érkezik a meghatározott lejáratú idő (ami jelenthet percek, napokat, vagy akár több évvel későbbi időpontot is).

A „harmadik féltől származó külső sűti” kifejezés félrevezető lehet:

- Az európai adatvédelemmel összefüggésben a 95/46/EK irányelv az alábbiak szerint határozza meg a harmadik felet: *„az a természetes vagy jogi személy, hatóság, intézmény vagy bármely más szerv, amely nem azonos az érintettel, az adatkezelővel, a feldolgozóval vagy azokkal a személyekkel, akik az adatkezelő vagy a feldolgozó közvetlen felügyelete alatt felhatalmazást kaptak az adatok feldolgozására.”* A „harmadik féltől származó külső süti” tehát olyan sütre utal, amelyet az felhasználó által meglátogatott weboldal üzemeltetőjétől (a böngésző címsorában megjelenő honlapcím (URL) meghatározása szerint) eltérő adatkezelő telepített.
- Mindazonáltal, a böngészők szempontjából a „harmadik fél” fogalma kizárólag a böngésző címsorában megjelenített URL-cím szerkezetének vizsgálata révén határozható meg. Ebben az esetben „a harmadik féltől származó külső sütik” olyan weboldalak által telepített sütik, amelyek a felhasználó által meglátogatott weboldalon a böngésző címsorában megjelenő tartománytól (domain) eltérő tartományhoz tartoznak, függetlenül annak bármiféle mérlegelésétől, hogy ez a szervezet önálló adatkezelő-e vagy sem.

Bár ez a két megközelítés gyakran átfedi egymást, mégsem mindig azonos. E vélemény alkalmazásában az első megközelítést fogjuk alkalmazni, és a „harmadik féltől származó külső süti” kifejezést olyan sütik leírására használjuk, amelyeket a felhasználó által éppen meglátogatott weboldal üzemeltetőjétől eltérő adatkezelő telepített. Ezzel szemben a „saját süti” kifejezést olyan sütikre történő hivatkozásként használjuk, amelyeket a felhasználó által meglátogatott – a böngésző címsorában általában megjelenő URL-cím meghatározása szerinti – weboldalt üzemeltető adatkezelő (vagy annak bármelyik adatfeldolgozója) telepített.

Egyes jellemzőket figyelembe fogunk venni annak értékeléséhez, hogy az adott süti – az A., illetve a B. KRITÉRIUM megfogalmazása szerint – *„feltétlenül szükséges-e a felhasználó által kifejezetten kért”* szolgáltatáshoz, vagy pedig ez a *„kizárólagos célja”*.

A hozzájárulás alól mentesített süti lejáratú idejének közvetlen kapcsolatban kell állnia felhasználásának céljával, és törlődni kell, mielőtt – az átlagos felhasználó vagy előfizető ésszerű elvárásait szem előtt tartva – nincs rá többé szükség. Ez arra enged következtetni, hogy az A. és a B. KRITÉRIUMNAK megfelelő sütik valószínűleg a böngészési munkamenet lezárásakor vagy még korábban törlődnék. Ez azonban nem mindig van így. Például a következő szakaszban bemutatott, „bevásárlókosár” forgatókönyv esetén, a kereskedő beállíthatja oly módon is a sütit, hogy az a böngészési munkamenet lezárása után is fennmarad, illetve még néhány óráig fennmarad annak figyelembevételére érdekében, hogy ha a felhasználó esetleg véletlenül bezárja a böngészőjét, jogosan várhatja el, hogy helyreállíthassa „bevásárlókosarának” tartalmát, amikor néhány perc múlva visszatér a kereskedő weboldalára. Más esetekben a felhasználó kifejezetten kérheti, hogy a szolgáltatás tárolja a korábbi munkamenetekből származó egyes információkat, ami – e cél elérése érdekében – szükségessé teszi tartós sütik alkalmazását.

Emellett, a korábbi fogalom meghatározásoknak megfelelően, a „külső” sütik általában nem *„feltétlenül szükségesek”* ahhoz, hogy a felhasználó meglátogassa a weboldalt, mivel ezek a sütik többnyire olyan szolgáltatáshoz kapcsolódnak, amely elkülönül attól, amelyet a felhasználó *„kifejezetten kért”*.

Ennek következtében a saját munkamenet-sütik sokkal valószínűbben mentesülhetnek a hozzájárulás alól, mint a „külső” tartós³ sütik. Ugyanakkor – bár e jellemzők kezdeti mutatóul szolgálhatnak a megfelelést biztosító intézkedések fontossági sorrendjének meghatározása során – önmagukban nem elegendők annak megállapításához, hogy egy süti megfelel az A. vagy a B. KRITÉRIUMNAK. Vegyünk például egy olyan sütit, amelyet egy adott weboldalra bejelentkező felhasználók azonosítására használnak. Ezt a sütit annak érdekében alkalmazzák, hogy a felhasználó csak az engedélyezett tartalomhoz férhessen hozzá. Hasonló süti használható a felhasználók adott tartományon belüli azonosításra és nyomon követésére, valamint a weboldal üzemeltetőjének birtokában lévő profil alapján összeállított célzott tartalom vagy hirdetés nyújtására is. Előfordulhat, hogy a két süti hasonló típusú (vagyis egy munkamenet során használt vagy tartós); hasonló lejáratú időpontja van; vagy akár harmadik felek ellenőrzése alatt áll. Az adatvédelmi kockázat inkább a feldolgozás céljából/céljaiból, mintsem a sütiben tárolt információkból származik.

Végezetül, tehát a célt és a megvalósuló konkrét végrehajtást, illetve feldolgozást kell figyelembe venni annak eldöntésekor, hogy egy adott süti – az A vagy a B. KRITÉRIUM szerint – mentesülhet-e a hozzájárulás alól, vagy sem.

2.4 Többcélú sütik

Bár egy süti több célra is felhasználható, az ilyen sütik csak akkor mentesülhetnek a hozzájárulás alól, ha az adott süti használatának valamennyi különálló célkitűzése egyenként mentesül a hozzájárulástól.

Például létrehozható olyan, egyedi névvel vagy értékkel rendelkező süti, amely egyaránt használható a felhasználói preferenciák tárolására és a nyomon követésre. Bár a felhasználói preferenciák tárolása bizonyos körülmények között mentesítés alá tartozónak tekinthető (amint azt a 3.6. szakasz bemutatja), az rendkívül kevésbé valószínű, hogy a nyomon követés megfeleljen az A. vagy a B. KRITÉRIUMNAK. Így a weboldalnak a nyomonkövetési célhoz továbbra is kérnie kell a felhasználók hozzájárulását. A gyakorlatban ez arra ösztönözheti a weboldalak tulajdonosait, hogy különböző sütit alkalmazzanak minden egyes külön célkitűzéshez.

Amint a munkacsoport 16/2012. számú véleményében már kiemelte, ha egy weboldal több sütit vagy több célra szolgáló sütiket használ, ez nem jelenti azt, hogy minden egyes süti vagy cél esetében külön transzparenst vagy hozzájárulás-kérést kell megjelenítenie. Az esetek túlnyomó többségében elegendő egyetlen, egyértelműen és átfogóan megfogalmazott tájékoztatási és hozzájárulási felület.

3 A sütihasználat forgatókönyvei

Ez a szakasz a hozzájárulás alóli mentességre vonatkozó, korábban elemezett kritériumokat alkalmazza a sütik szokásos felhasználásának eseteire.

³ Néhány friss technológia, amelyeket „zombisütiként” említenek, lehetővé teszi, hogy a sütik állandóan a felhasználó végberendezésében maradjanak, annak ellenére, hogy ésszerű erőfeszítések történnek az eltávolításukra. Rendkívül csekély a valószínűsége, hogy az ilyen sütik bármely forgatókönyv alapján mentesülhessenek a hozzájárulás alól.

3.1 „Felhasználói beviteli” sütik

A „felhasználói beviteli” süti kifejezés általános megjelölésként alkalmazható azoknak a munkamenet-sütiknek a leírására, amelyeket arra használnak, hogy következetesen nyomon kövessék a felhasználó adatbevitelét a szolgáltatóval történő üzenetváltások során. Rendszerint olyan saját sütiket alkalmaznak, amelyek munkamenet-azonosítóra (egy véletlenszerű ideiglenes azonosítószámmra) épülnek, és legkésőbb a munkamenet végén lejárnak.

A felhasználói beviteli saját sütiket általában arra használják, hogy nyomon kövessék a felhasználóbevitelt többoldalas online formanyomtatványok kitöltésekor, vagy bevásárlókosár esetén nyomon kövessék, hogy a felhasználó milyen árukat választott ki egy (pl.: „a kosárba”) gombra kattintva.

Ezek a sütik egyértelműen szükségesek a felhasználó által kifejezetten kért internetes szolgáltatás nyújtásához. Emellett a felhasználó tevékenységéhez kötődnek (így pl.: valamilyen gombra való kattintáshoz vagy formanyomtatvány kitöltéséhez), így ezek a sütik mentességet kapnak a B. KRITÉRIUM alapján.

3.2 Hitelesítési sütik

A hitelesítési sütik arra szolgálnak, hogy bejelentkezéskor azonosítsák a felhasználót (például egy internetbank weboldalán). Ezek a sütik ahhoz szükségesek, hogy a felhasználók azonosíthassák magukat a weboldalon tett sorozatos látogatásaik során, és hozzáférést kaphassanak az engedélyezett tartalomhoz, így például megnézzék a számlaegyenlegüket, ügyleteiket, stb. A hitelesítési sütik általában munkamenet-sütik. Tartós sütik is alkalmazhatók, de ezek nem tekinthetők azonosnak, amint azt alább kifejtjük.

Amikor egy felhasználó bejelentkezik, kifejezetten hozzáférést kér a számára engedélyezett tartalomhoz vagy szolgáltatáshoz. A sütin tárolt hitelesítési token hiányában a felhasználónak minden lekért oldalon meg kellene adnia a felhasználónevét/jelszavát. Ezért a hitelesítési szolgáltatás lényeges részét képezi az általa kifejezetten kért információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak, így ezek a sütik mentességet kapnak a B. KRITÉRIUM alapján.

Fontos azonban megjegyezni, hogy a felhasználó kizárólag a weboldalhoz és az igényelt feladat elvégzéséhez szükséges konkrét szolgáltatáshoz kér hozzáférést. A hitelesítés nem adhat lehetőséget arra, hogy a sütit egyéb másodlagos célokra – így a viselkedés nyomon követésére vagy hozzájárulás nélküli reklámra – használják.

Nem mentesülnek a B. KRITÉRIUM alapján az olyan tartós bejelentkezési sütik, amelyek böngészési munkameneteken keresztül tárolják a hitelesítési tokent. Ez fontos különbségtétel, mivel előfordulhat, hogy a felhasználó nem azonnal veszi észre, hogy a böngésző lezárása nem törli a hitelesítési beállításait. Esetleg névtelenségét feltételezve tér vissza a weboldalra, miközben továbbra is be van jelentkezve a szolgáltatásba. Az olyan közérthető figyelemfelhívó módszerek használata, mint egy jelölőnégyzet és egy tájékoztató (pl.: „emlékezz rám [sütik engedélyezése]”) elhelyezése a bejelentkezési űrlap mellett, megfelelő eszköz lehet a hozzájárulás megszerzéséhez, ezért ebben az esetben nincs szükség mentességre alkalmazására.

3.3 Felhasználóközpontú biztonsági sütik

A B. KRITÉRIUM alapján a hitelesítési sütikre alkalmazandó (fent ismertetett) mentesség kiterjeszhető más olyan sütikre is, amelyeket a felhasználó által kifejezetten kért szolgáltatás biztonságának erősítésére vonatkozó konkrét feladatokra terveztek. Ilyenek például azok a sütik, amelyeket a weboldalra történő ismételt sikertelen bejelentkezési kísérletek felderítésére használnak, vagy egyéb hasonló mechanizmusok, amelyeket a bejelentkezési rendszer visszaélésekkel szemben védelme céljából alakítottak ki (bár ez a gyakorlatban gyenge biztosítékot jelenthet). Ez a mentesség azonban nem terjed ki azon sütik használatára, amelyek a weboldalak biztonságához vagy a felhasználó által kifejezetten nem kért, harmadik felektől származó szolgáltatásokhoz kapcsolódnak.

Bár a bejelentkezési sütiket rendszerint úgy állítják be, hogy a munkamenet végén lejárjanak, a biztonsági sütik várható lejáratú ideje hosszabb, hogy elérhessék biztonsági céljukat.

3.4 Multimédia-lejátszó munkamenet-süтик

A multimédia-lejátszó munkamenet-süतिकet a videó vagy audió tartalom visszajátszásához szükséges technikai adatok – így a képminőség, a hálózati kapcsolat sebessége és a puffereelési paraméterek – tárolására használják. Ezeket a multimédia munkamenet-süतिकet általában „flash sütiként” ismerik. Azért kapták ezt a nevet, mivel jelenleg az Adobe Flash a legelterjedtebb internetes videótechnológia. Mivel hosszú távon nincs szükség ezekre az információkra, e süतिकnek le kell járniuk, amikor a munkamenet befejeződik.

Amennyiben a felhasználó egymáshoz kapcsolódó szöveges és videótartalmakat felölelő weboldalt látogat meg, mindkét tartalmi elem egyaránt részét képezi a felhasználó által kifejezetten kért szolgáltatásnak. Tehát a videó-megjelenítési szolgáltatás megfelel a B. KRITÉRIUMNAK.

Amint a 3.2. szakaszban hangsúlyoztuk, a weboldal üzemeltetőjének ahhoz, hogy mentességben részesüljön, el kell kerülnie további – a médiatartalom visszajátszásához nem feltétlenül szükséges információk – hozzáadását a „flash” vagy egyéb süतिकhez.

3.5 Terheléskiegyenlítő munkamenet-süтик

A terheléskiegyenlítés olyan technika, amely lehetővé teszi, hogy egyetlen gép helyett sok számítógép között osszák fel a webkiszolgálóra érkező kérések feldolgozását. A terheléskiegyenlítés megvalósítására használt egyik technika egy „terheléskiegyenlítőre” épül: a felhasználóktól érkező webkérelmeket egy terheléskiegyenlítő átjáróhoz (gateway) irányítják, amely a számítógép-készletben lévő egyik rendelkezésre álló belső kiszolgálóhoz (internal server) továbbítja azt. Bizonyos esetekben ezt az átirányítást a munkamenet során végig fent kell tartani: az adott felhasználótól származó összes kérelmet minden esetben a számítógép-készletben lévő ugyanazon kiszolgálóhoz kell továbbítani, hogy fenntartsák a feldolgozás következetességét. Számos egyéb technika mellett süтик is használható a számítógép-készletben lévő kiszolgáló azonosításához annak érdekében, hogy a terheléskiegyenlítő helyesen irányítsa át a kérelmeket. Ebben az esetben munkamenet-süतिकről van szó.

A sütikbe foglalt információk kizárólagos célja a kommunikáció egyik végpontjának (a számítógép-készletben lévő kiszolgálók egyikének) azonosítása, tehát az ilyen süтик szükséges

a hálózaton keresztül történő közléstovábbításhoz, így ezek a süтик mentességet kapnak az A. KRITÉRIUM alapján.

3.6 A felhasználói felület testreszabását segítő süтик

A felhasználói felület testreszabását segítő süतिकet arra használják, hogy weboldalakon keresztül tárolják a szolgáltatással kapcsolatos azon felhasználó preferenciákat, amelyek nem kapcsolódnak más állandó azonosítókhoz, így például felhasználónévhez. Kizárólag akkor aktiválják ezeket, ha a felhasználó – például egy gombra kattintva vagy egy négyzetet kipipálva – kifejezetten kérte az egyes információk tárolására vonatkozó szolgáltatást. Ezek lehetnek munkamenet-süтик, vagy – céljuktól függően – hetekben, illetve hónapokban is megadható a lejáratí idejük.

A testreszabást segítő süтик tipikus példái az alábbiak:

- A kívánt nyelvre vonatkozó süтик, amelyeket a felhasználó által egy soknyelvű weboldalon (pl.: egy zászlóra kattintva) kiválasztott nyelv tárolására használnak.
- A találatok kívánt megjelenítésére vonatkozó süтик, amelyeket a felhasználó online keresési lekérdezésekkel (pl.: az oldalankénti találatszám kiválasztásával) kapcsolatos preferenciáinak tárolására használnak.

Az ilyen testreszabási szolgáltatásokat tehát az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás felhasználója kifejezetten engedélyezi (pl.: egy gombra kattintva vagy egy négyzetet kipipálva), noha a felhasználó szándékával kapcsolatos további információk hiányában a tárolási preferencia nem értelmezhető a böngészési munkamenetnél (vagy néhány további óránál) hosszabb időre történő választásnak. Így kizárólag az ezen információkat tároló munkamenet (vagy rövid távú) süтик mentesülnek a B. KRITÉRIUM alapján. A kiegészítő információk feltűnő helyen történő megjelenítése (pl.: a zászló mellett a „süтиhasználatra” történő írásbeli figyelmeztetés) elegendő információt jelent a felhasználói preferencia tartósabb tárolásához adott érvényes hozzájáruláshoz, ezért ebben az esetben nincs szükség mentesség alkalmazására.

3.7 Közösségi tartalommegosztó süтик

Sok közösségi hálózat kínál „közösségi tartalommegosztó modulokat”, amelyeket a weboldal üzemeltetői beépíthetnek a platformjukba, különösen azért, hogy a közösségi hálózat felhasználói megoszthassák az általuk kedvelt tartalmakat az ismerőseikkel (és egyéb kapcsolódó szolgáltatásokat – így pl. észrevételek közzétételét – is kínálják). Ezek a tartalommegosztó modulok a felhasználó végberendezésén tárolnak és tesznek hozzáférhetővé süतिकet, hogy a közösségi hálózatok azonosíthassák tagjaikat az e beépülő modulokkal történő kapcsolatfelvételükkor.

E felhasználási kérdés tisztázása érdekében fontos megkülönböztetni a böngészőjük útján egy adott közösségi hálózati fiókba „bejelentkezett” felhasználókat azoktól a „be nem jelentkezett” felhasználóktól, akik vagy nem tagjai a konkrét közösségi hálózatnak vagy megszakították a kapcsolatot közösségi hálózati fiókjukkal.

Mivel a közösségi tartalommegosztó modulok meghatározás szerint egy adott közösségi hálózat tagjai számára készülnek, a nem tagok esetében egyáltalán nem használhatók, ezért e felhasználók esetében nem felelnek meg a B. KRITÉRIUMNAK. Ez kiterjeszhető a

közösségi hálózat azon tagjaira, akik kifejezetten „kijelentkeztek” a platformról, ezért nem számítanak arra, hogy rákapcsolódnak a közösségi hálózatra. Tehát a tagsággal nem rendelkezők és a „kijelentkezett” tagok hozzájárulására van szükség, mielőtt a közösségi tartalommegosztó modulok felhasználhatnák a harmadik személytől származó sütit.

Másrészt sok „bejelentkezett” felhasználó feltehetően harmadik fél weboldalain is hozzá tud férni közösségi tartalommegosztó modulokhoz, és képes használni azokat. Ebben a konkrét esetben a süti feltétlenül szükséges a felhasználó által kifejezetten kért funkcióhoz, és a B. KRITÉRIUMOT kell alkalmazni. Ezek munkamenet-süti⁴: ahhoz, hogy e konkrét célra szolgálhassanak, élettartamuknak akkor kell befejeződnie, amikor a felhasználó „kijelentkezik” a közösségi hálózati platformról, illetve lezárja a böngészőt. Azoknak a közösségi hálózatoknak, amelyek nem kívánják a B. KRITÉRIUMON túlmutató, további célokra (vagy hosszabb időtartamra) használni a sütit, elegendő lehetőség áll rendelkezésre ahhoz, hogy magán a közösségi hálózati platformon tájékoztassák tagjaikat és szerezzék meg a hozzájárulásukat.

4 Nem mentesített süti

E szakasz áttekinti, illetve tisztázza azokat a sütihasználati lehetőségeket, amelyek nem tartoznak az A. és a B. KRITÉRIUM alapján engedélyezett mentesség alá.

4.1 Közösségi tartalommegosztó nyomonkövetési süti

Amint már korábban kifejtettük, sok közösségi hálózat kínál „közösségi tartalommegosztó modulokat”, amelyeket a weboldal üzemeltetői beépíthetnek platformjukba, hogy olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyeket tagjaik vélhetően „kifejezetten kértek”. Ezek a modulok azonban az egyének (a tagok és a tagsággal nem rendelkezők) nyomon követésére is használhatók, és harmadik személytől származó, további célokra (pl.: viselkedésalapú reklám, elemzés vagy piackutatás) szolgáló sütit is tartalmazhatnak.

Az ilyen célokkal rendelkező süti nem tekinthető „feltétlenül szükségesnek” a felhasználó által kifejezetten kért szolgáltatások nyújtásához. Ezért ezek a nyomon követésre szolgáló süti nem mentesíthető a B. KRITÉRIUM alapján. Valószínűtlennek látszik, hogy a közösségi hálózatoknak bármely jogalapjuk volna arra, hogy közösségi tartalommegosztó moduljaik révén hozzájárulás nélkül gyűjtsenek adatokat a hálózatukhoz nem tartozó személyekről. Tehát a közösségi tartalommegosztó modulok alaphelyzetben nem telepíthetnek külső süti a tagsággal nem rendelkező személyek számára megjelenített oldalakra. Másrészt, amint korábban megjegyeztük, a közösségi hálózatoknak elegendő lehetőség áll rendelkezésre ahhoz, hogy közvetlenül a platformjukon kérjék tagjaik hozzájárulását, ha ilyen nyomon követési tevékenységet kívánnak végezni, miután egyértelmű és átfogó tájékoztatást adtak tagjaiknak a szóban forgó tevékenységről.

4.2 Külső hirdetés

A munkacsoport 2/2010. és 16/2011. számú véleményeiben már részletesen kifejtette, hogy a viselkedésalapú reklámra használt, külső süti nem mentesülnek a hozzájárulástól. E hozzájárulási követelmény természetesen kiterjed valamennyi kapcsolódó, külső műveleti süti, amelyeket a reklámtevékenység során használnak, beleértve a gyakoriság-maximálás, a pénzügyi naplózás, a reklámpartnerség, a kattintási csalás felderítése, a kutatás és

⁴ A 3.2. szakaszban bemutattuk, hogy a tartós bejelentkezési süti nem mentesülhetnek.

piacelemzés, a termékjavítás és hibakeresés céljából használt sütiket, mivel e célok egyike sem tekinthető az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásnak, amelyet – a B. KRITÉRIUM előírásának megfelelően – a *felhasználó kifejezetten kért*.

A fentiek tekintetében a munkacsoport 2011. december 22. óta aktívan részt vesz a Wide Web Consortium (Nemzetközi Webkonzorcium) munkájában, amelynek célja a Do Not Track (Ne kövess) jelentéstartamának és technológiájának szabványosítása. Tekintve, hogy a sütik gyakorta egyedi azonosítót tartalmaznak, ami lehetővé teszi a felhasználó magatartásának hosszú időn és weboldalakon keresztül történő nyomon követését, valamint az említett azonosítók és egyéb azonosító vagy azonosítható adatok kombinálását, a munkacsoport aggódik amiatt, hogy bizonyos – műveleti célokból állítólag szükséges – sütiket kizárnak a Do Not Track alkalmazási köréből. Ezek a célok a következők: gyakoriság-maximálás, pénzügyi naplózás, külső ellenőrzés, biztonság, kontextuális tartalom, kutatás és piacelemzés, termékjavítás és hibakeresés⁵. Annak érdekében, hogy a Do Not Track szabvány biztosítsa az európai polgárokhoz sütit telepítő vállalkozások megfelelőségét, e szabványnak valóban kivétel nélküli *adatgyűjtési tilalmat* kell jelentenie. Ezért amennyiben egy felhasználó úgy nyilatkozik, hogy nem kér nyomon követést (DNT=1), nem telepíthető nyomonkövetési célú azonosító, illetve egyéb feldolgozás sem végezhető. Rendelkezésre állnak olyan műszaki megoldások – sok további megoldás pedig jelenleg van fejlesztési szakaszban –, amely a webböngészőn és kiszolgálói oldalon egyaránt lehetővé teszik az alapértelmezett adatvédelem hatékony alkalmazását a fent ismertetett műveleti célok elérése érdekében.

4.3 Saját látogatáselemzők

A látogatáselemzők a weboldalak látogatottságát mérő statisztikai eszközök, amelyek gyakran sütiket alkalmaznak. A weboldalak tulajdonosai különösen arra használják ezeket az eszközöket, hogy megbecsüljék az egyedi látogatók számát, azonosítsák a keresőmotorokon leggyakrabban használt azon kulcsszavakat, amelyek az adott weboldalhoz vezetnek, illetve nyomon kövessenek egyes webnavigációs kérdéseket. A napjainkban rendelkezésre álló elemző eszközök számos különféle adatgyűjtési és elemzési modellt alkalmaznak, és ezek mindegyike eltérő adatvédelmi kockázatot jelent. A "saját sütire" épülő elemzőrendszer egyértelműen eltérő kockázatokat hordoz a "külső sütin" alapuló elemzőrendszerhez képest. Olyan eszközök is vannak, amelyek "saját sütiket" használnak, az elemzést pedig másik fél végzi. E másik felet közös adatkezelőnek, vagy adatfeldolgozónak tekintik, attól függően, hogy saját céljaira használja fel az adatokat, vagy amennyiben ez nem megengedett, technikai, illetve szerződéses megállapodás keretben végzi ezt a tevékenységet.

Bár a weboldalak üzemeltetői ezeket gyakran „feltétlenül szükséges” eszköznek tekintik, a felhasználó (vagy előfizető) által kifejezetten kért szolgáltatások nyújtásához nincs rájuk feltétlenül szükség. Ugyanis a felhasználó akkor is hozzáférhet a weboldal által biztosított valamennyi szolgáltatáshoz, amikor ezek a sütik ki vannak kapcsolva. Következésképpen, ezek a sütik nem tartoznak az A. vagy a B. KRITÉRIUMBAN meghatározott mentesség alá.

A munkacsoport azonban úgy véli, hogy a saját látogatáselemzők valószínűleg nem jelentenek adatvédelmi kockázati tényezőt, amennyiben kizárólag saját összesített statisztikákra vonatkozó célokra korlátozódnak, és ha olyan weboldalak alkalmazzák azokat, amelyek már világos tájékoztatást nyújtanak ezekről a sütikről adatvédelmi politikájukban, és megfelelő adatvédelmi biztosítékokat nyújtottak. E biztosítékoknak az elvárások szerint ki kell terjedniük a bármely adatgyűjtés elutasítását lehetővé tevő felhasználóbarát

⁵ <http://www.w3.org/TR/tracking-compliance/>

mechanizmusra, valamint olyan teljes körű névtelenítési mechanizmusokra, amelyek az azonosításra szolgáló egyéb összegyűjtött információkra – így az IP-címekre – is vonatkoznak.

Ennek kapcsán a jövőben felül kell vizsgálni a 2002/58/EK irányelv 5. cikkének (3) bekezdését, az európai jogalkotó ugyanis célszerűnek találhatja a sütikhez való hozzájárulásra vonatkozó harmadik mentességi kritérium beillesztését, amely kizárólag a névtelenített, és összesített saját statisztikára vonatkozó célokkal kapcsolatos programokra korlátozódik.

A saját látogatóelemzőket világosan el kell különíteni a külső látogatóelemzőktől, amelyek közös külső sütiket használnak a felhasználók különböző weboldalak közötti navigálására vonatkozó információk összegyűjtésére, és amelyek lényegesen nagyobb adatvédelmi kockázatot jelentenek.

5 Összefoglaló és iránymutatások

Ez az elemzés azt mutatja, hogy bizonyos feltételek mellett az alábbi sütik mentesülhetnek a tájékozott hozzájárulás alól, ha nem használják fel további célokra azokat:

- 1) Felhasználói beviteli sütik (munkamenet-azonosító) a munkamenet időtartamára, vagy némely esetben, néhány órára korlátozott tartós sütik.
- 2) Hitelesítési sütik, amelyeket hitelesített szolgáltatások használnak, a munkamenet időtartamára.
- 3) Felhasználóközpontú biztonsági sütik, amelyeket a hitelesítési visszaélések felderítésére használnak, korlátozott fennmaradási időtartamra.
- 4) Multimédiatartalom-lejátszó munkamenet-sütik, így például flash-lejátszó sütik, a munkamenet időtartamára.
- 5) Terheléskiegyenlítő munkamenet-sütik, a munkamenet időtartamára
- 6) A felhasználói felület testreszabását segítő sütik a munkamenet időtartamára (vagy kissé hosszabb időre).
- 7) Külső közösségi tartalommegosztó sütik, a közösségi hálózatok bejelentkezett tagjai számára.

A közösségi hálózatokra tekintetében a munkacsoport megjegyzi ugyanakkor, hogy hozzájárulást igényelnek azok a külső tartalommegosztó sütik, amely a saját tagjaik által kifejezetten kért szolgáltatás nyújtásától eltérő célra szolgálnak, különösen akkor, ha ezek a célok a felhasználók weboldalakon keresztül nyomon követésével járnak.

A munkacsoport emlékeztet rá, hogy a külső reklámcélú sütik nem mentesülhetnek a hozzájárulástól, és még egyértelműbbé teszi, hogy hozzájárulás szükséges a harmadik fél hirdetéséhez kapcsolódó műveleti célokhoz is (így pl.: a gyakoriság-maximálás, a pénzügyi naplózás, a reklámpartnerség, a kattintási csalások felderítése, a kutatás és piacelemzés, a termékjavítás és hibakeresés). Bár egyes műveleti célok szempontjából eltérhetnek egymástól az egyes felhasználók, ezek a célok elvben nem indokolják egyedi azonosítók használatát. Ez a kérdés különösen fontos a Do Not Track szabvány európai végrehajtásával kapcsolatos jelenlegi viták összefüggésében.

A mostani elemzés azt is igazolja, hogy az elemző saját sütik nem mentesülnek a hozzájárulástól, azonban korlátozott adatvédelmi kockázatokat jelentenek, amennyiben ésszerű biztosítékok állnak rendelkezésre, beleértve a megfelelő tájékoztatást, az egyszerű elutasítási lehetőséget és a teljes körű névtelenítési mechanizmusokat.

Az elemzésből és az e véleményben bemutatott sütihasználati forgatókönyvekből levezethető néhány elsődleges iránymutatás:

- 1) Amennyiben a B. KRITÉRIUMOT alkalmazzák, fontos megvizsgálni, hogy a felhasználó (nem pedig a szolgáltató) szempontjából feltétlenül szükséges-e a sütihasználat.
- 2) Ha egy sütit több célra használnak, kizárólag akkor mentesülhetnek a tájékozott hozzájárulás alól, ha mindegyik különálló cél egyenként ilyen mentességben részesül.
- 3) A saját munkamenet-süti sokkal valószínűbben mentesülhetnek a hozzájárulás alól, mint a külső, tartós süti. Mindazonáltal mindig a süti céljának – nem pedig a technikai jellemzőinek – kell az értékelés alapját képeznie ahhoz, hogy sikeresen alkalmazhassák a mentességet.

Végezetül pedig annak eldöntéséhez, hogy egy süti mentesül-e a tájékozott hozzájárulás elve alól, fontos alaposan ellenőrizni, hogy megfelel-e a 2009/136/EK irányelvvel módosított 5. cikk (3) bekezdésébe foglalt két mentességi kritériumnak. Amennyiben a gondos vizsgálatot követően is komoly kételyek maradnak az iránt, hogy alkalmazni kell-e a mentességi kritériumot vagy sem, a weboldal üzemeltetőinek alaposan meg kell vizsgálniuk, hogy nem kínálkozik-e gyakorlati lehetőség arra, hogy egyszerű és kevésbé tovakodó módon megszerezzék a felhasználók hozzájárulását, és így elkerüljék az esetleges jogbizonytalanság kialakulását.

Kelt Brüsszelben, 2012. június 7-én.

*a munkacsoport részéről
az elnök
Jacob KOHNSTAMM*